

GENOOTSCHAP NEDERLAND - ARUBA

VOOR U GELEZEN...

6 DECEMBER 2014

TEN GELEIDE

Hierbij biedt het Genootschap Nederland-Aruba u de november 2014-editie aan van Voor u gelezen... Met een bloemlezing van interessante berichten over actuele ontwikkelingen in en om Aruba. Het nieuws wordt nog steeds beheerst door de landsbegroting 2014 en de financiële situatie van Aruba. Ander nieuws is o.m. dat er mogelijk een nieuwe koper is voor de raffinaderij. Speciale aandacht vragen wij voor het artikel 'Koninkrijksband essentieel voor Aruba' van ons erelid Henk Timmer. Hij reageert daarin sterk afwijzend op het pleidooi van de Tweede Kamerleden Bosman (VVD) en Van Raak (SP) voor een gemenebestconstructie. Voor meer nieuws over Aruba verwijzen wij u graag naar www.amigoe.com. Zie ook onze website www.genootschapnederlandaruba.nl. Wij wensen u veel leesplezier!

Koninkrijk- en EU-relaties

Amigoe 03-11-14: Zelfbeschikking betekent eigen verantwoordelijkheid - deel 1

ORANJESTAD — De illusie van een miraculeuze redding door een nieuwe staatkundige structuur of een Statuut zonder democratisch tekort is verdampt in de allesoverheersende begrotingstekorten en de enorme opgebouwde jarenlange schuldenlast. Het moment dat de werkelijkheid niet langer kan worden verfraaid is aangebroken. De hete adem van Nederland en het IMF verschroeien de nog bestaande illusies over het eigen vermogen tot herstel.

Als de Antilliaanse of Arubaanse overheid er niet in slagen de welvaart en het welzijn van alle bevolkingsgroepen op een minimum aanvaardbaar niveau te stabiliseren, kan geen gezonde economie gedijen. Patronage, een tekortschietend financieel overheidsbeleid en het opbouwen van grote schulden leiden tot achteruitgang van de economische bedrijvigheid en onaanvaardbare levensomstandigheden voor vele inwoners.

In de koloniale tijd was het moederland regelmatig nalatig in het onderkennen van de problemen van de lokale bevolking. Ook nu lijkt de (eigen) overheid niet in staat een passende en spaarzame strategie te voeren. De oplossing van de huidige problemen is duidelijk. De overheid moet de bestedingen drastisch beperken. Een eeuw geleden waren de problemen in wezen hetzelfde, te weinig inkomsten en teveel uitgaven. De oplossingen waren anders, maar gingen uit van hetzelfde basisprincipe. Het scheppen van economische mogelijkheden en genereren van inkomsten. Het zelfbeschikkingsrecht zou zich thans moeten vertalen in het nemen van de eigen verantwoordelijkheid. Zelfbeschikking en verantwoordelijkheid moeten samen gaan met oorzaak en gevolg. Het niet nemen van die verantwoordelijkheid is een 'falta di respet' ten opzichte van de eigen burgers.

Is het gras elders groener?

Het is niet logisch te veronderstellen dat de status aparte de financiële problemen oplost. Aruba heeft zo zijn eigen financiële problemen, die niet afdoende werden opgelost door een andere staatkundige structuur. Consequent meer geld uitgeven dan er binnenkomt, leidt op den duur altijd tot gedwongen maatregelen. Elke huisvrouw weet dat. Een dergelijke werkwijze dwingt tot strenge maatregelen van het IMF en meer toezicht van het Koninkrijk. Zo mogelijk is Aruba nog meer onderling verdeeld dan vóór de Status Aparte. Alleen de eigen regering doet het goede en de vorige regering heeft het altijd verkeerd gedaan. Dit leidde zelfs tot het instellen van een Waarheidscommissie door de MEP-regering in 2001. Deze commissie moest de feiten van de AVP-OLA regering van het kabinet Eman III aan de kaak stellen. Als er sprake was van misdrijven, zouden ambtenaren en/of politici moeten worden vervolgd. Opgemerkt mag worden dat in het kabinet Eman III óók de MEP in het parlement zat. De MEP-parlementariërs moesten de toenmalige AVP-OLA regering eveneens controleren. Voor eventuele misslagen lijkt de MEP-regering dus mede verantwoordelijk, als men van mening is dat het Land democratisch wordt geregeerd. Als een bijtjesdag wordt georganiseerd voor AVP- of OLA-politici, dan kan men er op rekenen dat ook de MEP-politici aan de beurt zijn, zodra de AVP de macht weer heeft. Zo worden ongezonde tegenstellingen kunstmatig in stand gehouden. Zij doen het Land geen goed.

Amigoe 04-11-14: Interesse vicepresident RvS voor verzelfstandiging Staten

Aruba

ORANJESTAD/DEN HAAG — Statenvoorzitter Marisol Lopez-Tromp sprak onlangs in Den Haag met vicepresident Piet Hein Donner van de Raad van State. Onderwerp van gesprek: de Koninkrijksrelaties in het algemeen waarbij ook actuele ontwikkelingen aan de orde zijn gekomen. Donner toonde zich ook zeer geïnteresseerd in het verzelfstandigingsproces dat de Staten doormaken en de versterking van de onafhankelijke instituties op Aruba.

“De heer Donner heeft verschillende ministerschappen vervuld en heeft in die hoedanigheid altijd nauwe betrokkenheid getoond bij het Caribisch deel van het Koninkrijk. Hij bewaart goede herinneringen aan zijn werkbezoeken Aruba en was nieuwsgierig naar de ontwikkelingen op Aruba.”

De Statenvoorzitter benadrukt dat ze niet inhoudelijk ingegaan zijn op specifieke kwesties die op dit moment tussen de regeringen van de landen in het Koninkrijk spelen. Ze verwijst naar de aanwijzingen van de Rijksministerraad aan Aruba en St. Maarten. “De Raad van State staat als het hoogste adviesorgaan van het Koninkrijk boven de partijen en neemt dus een neutrale positie in. En als voorzitter van de Staten van Aruba past het mij niet politiek te bedrijven. Ik vertegenwoordig hier tenslotte ook de oppositiepartijen”, aldus Lopez-Tromp na afloop van de bespreking. “De heer Donner en ik zijn het erover eens dat een goede verstandhouding op alle niveaus tussen de landen van het Koninkrijk in het belang is van al onze burgers. Wij hebben de hoop en het vertrouwen uitgesproken dat de kwesties die thans spelen spoedig tot een voor alle betrokkenen goede oplossing kunnen worden gebracht. Wij hebben ook gesproken over de rol en betekenis van de Raad van State. De heer Donner heeft mij verzekerd dat de Raad te allen tijde bereid is binnen de gestelde kaders bij te dragen aan een positieve ontwikkeling van het Koninkrijk en de onderlinge relaties. Dat is ook in het verleden meermalen gebleken uit de evenwichtige adviezen die de Raad heeft gegeven welke altijd van een zeer grote kennis van zaken getuigen en goed onderbouwd zijn met oog voor de belangen van alle Koninkrijkspartners.”

Amigoe 04-11-14: Plasterk: ‘Persoonlijke mening Staatsraden van minder belang’

ORANJESTAD/DEN HAAG — De persoonlijke opvatting van de Staatsraden over de aanwijzing voor Aruba is ondergeschikt aan het oordeel van de Raad van State als geheel. De Raad van State kan de rechtmatigheid van de aanwijzing aan Aruba daarom nog steeds beoordelen. Minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties schrijft dit in antwoord op vragen van VVD-Tweede Kamerlid André Bosman.

Bosman vroeg de mening van Plasterk over uitspraken van de Staatsraden onder wie Mito Croes, die twijfelden aan de wettelijke grondslag voor de aanwijzing. Ook de voorzitter van de Arubaanse Raad van Advies Frits Goedgedrag had kritiek. Bosman noemde de uitspraken zeer ongepast. De Raad van State zou de rechtmatigheid van aanwijzingen niet meer kunnen beoordelen, zoals de Tweede Kamer wenst.

Volgens Plasterk kan dat echter nog steeds. “De adviezen van de Afdeling advisering van de Raad van State (van het Koninkrijk) worden in beginsel bij overeenstemming vastgesteld, zodanig dat persoonlijke opvattingen, die niet algemeen gedeeld worden, ondergeschikt zijn”, aldus Plasterk. De minister laat in het midden of hij de uitspraken ongepast vindt. “De leden van de Afdeling advisering van de Raad van State van het Koninkrijk hebben uiteraard de verantwoordelijkheid prudent om te gaan met het uiten van meningen en daarbij oog te hebben voor de positie van de Raad van State. Desgewenst kunnen en zullen zij hierop worden aangesproken door de voorzitter van de Afdeling advisering”, schrijft hij. De minister merkt hierbij op dat Croes een deel van zijn uitspraken deed voordat hij tot Staatsraad werd benoemd. “Op (eventuele) individuele uitspraken van een Staatsraad in de media reageer ik niet.” Goedgedrag heeft als voorzitter van de Raad van Advies van Aruba niet zijn persoonlijke mening gegeven, aldus Plasterk.

Plasterk legt tot slot uit waarom de aanwijzing aan Aruba volgens hem wel rechtmatig is, verwijzend naar kritiek dat de gouverneur zelfstandig een oordeel had kunnen vormen over de begroting 2014 en dat hij de Rijksministerraad had moeten inlichten als hij van mening was dat deze in strijd was met hogere wetgeving. De minister benadrukt dat de gouverneur de aanwijzing heeft gekregen als vertegenwoordiger van de Koninkrijksregering namens wie hij toeziet op de naleving van hogere wetgeving en het belang van het Koninkrijk. Bij het dienen van dat Koninkrijksbelang volgt hij de aanwijzingen op van de Koninkrijksregering ofwel de Rijksministerraad. “Dat is altijd al zo geweest en de Gouverneur heeft zich dus niet opeens een nieuwe bevoegdheid toegeëigend”, schrijft Plasterk. De aanwijzing was de opdracht om eerst onderzoek te laten doen naar de begroting van 2014. Vervolgens heeft de gouverneur alsnog het recht om een oordeel te vormen over de begroting, mede op basis van de onderzoeksconclusies.” Kortheidshalve concludeer ik dat het Koninklijk Besluit is gebruikt in het kader van de waarborgfunctie van het Koninkrijk. (...) De aanwijzing heeft dus geen betrekking op de rol van de Gouverneur als landsorgaan. Van een inbreuk op de autonomie is derhalve geen sprake”, aldus Plasterk.

Amigoe 05-11-14: Tweede Kamer vergadert over financiële positie Aruba

ORANJESTAD/DEN HAAG — De Vaste Kamercommissie Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer

vergadert morgen onder meer over de 'financiële positie van Aruba'. Besproken wordt het 'Tussenrapport onderzoek financiële positie Aruba', 'De stand van zaken overheidsfinanciën Aruba' en de 'Reacties op het eindrapport van het College Financieel Toezicht (Cft) overheidsfinanciën Aruba'.

Deze vergadering heeft verder geen directe invloed op de Landsbegroting 2014, die nog altijd niet is bekrachtigd. Het wachten is op het Nader Rapport van de ministerraad als reactie op het advies van de Raad van Advies op de suppletoire begroting. Nadat dit rapport klaar is kan de suppletoire begroting, waarin de meeste aanbevelingen van het Cft zijn overgenomen, naar de Staten. Wanneer de Staten de gewijzigde begroting heeft goedgekeurd, moet - zoals is voorgeschreven door de het Koninklijk Besluit van de Rijksministerraad - dit opnieuw worden bestudeerd door het Cft. Pas wanneer deze goedkeuring geeft, mag gouverneur Fredis Refunjol zijn handtekening zetten.

Dat de Landsbegroting, waarop het suppletoir betrekking heeft, nog niet getekend is, is geen bezwaar. Dat legt Martijn Boelen, directeur van het Kabinet voor de Gouverneur, desgevraagd aan Amigoe uit. "Zolang de begroting niet is getekend, is het geen wet. En kunnen er gewoon wijzigingen in aangebracht worden." Een unieke situatie die in de geschiedenis van Aruba nog niet is voorgekomen.

Amigoe 06-11-14: Tweede Kamer teleurgesteld in financiën Aruba

ORANJESTAD/DEN HAAG — De Tweede Kamer heeft zich vandaag kritisch uitgelaten over de financiële situatie van Aruba. VVD, PvdA en SP schaarden zich achter minister Ronald Plasterk en steunen de aanwijzing. Alleen D66 had kritiek. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zei tijdens het debat over de aanwijzing dat hij optimistisch is dat Aruba nog voor het einde van het jaar een goede en realistische begroting voor 2014 heeft. Hij verwacht geen nieuwe escalatie.

"Ik bedank drie van de vier partijen voor hun steun, die ik beschouw als een brede steun van de Tweede Kamer", zei Plasterk. "We zijn nog in gesprek over de begroting. Dat gesprek is niet gebaat bij uitspraken die ik in het openbaar doe, maar het contact en de verhoudingen zijn goed. Ik verwacht niet dat er een nieuwe escalatie komt, al had ik dat afgelopen zomer eigenlijk ook niet verwacht," aldus Plasterk.

De minister sprak zijn waardering uit voor de successen die premier Mike Eman heeft behaald op het gebied van duurzame ontwikkeling en zijn inzet voor harmonie binnen het Koninkrijk, maar benadrukte dat een evenwichtig financieel beleid onverminderd van belang is. "De financiële situatie liep uit de rails. De staatsschuld groeit en neemt niet af. Het ambtenarenbestand is twee keer zo groot als op Curaçao", zei hij.

De zorgen van de minister werden gedeeld door VVD, PvdA en SP, die elk op hun eigen wijze de noodzaak van het ingrijpen verdedigden. VVD-Tweede Kamerlid André Bosman zei dat Nederland in internationaal verband steeds vaker wordt aangesproken over problemen en bovendien ook het risico draagt als de problemen van financiële aard zijn. "Het risico blijft bij de Nederlandse belastingbetaler liggen. Ik heb dan ook het teleurgestelde gevoel dat de andere landen in het Koninkrijk hard roepen dat ze autonoom zijn, maar geen invulling geven aan die verantwoordelijkheden. Het is kiezen of delen. Neem je verantwoordelijkheid als land en dan hoef je je geen zorgen te maken. Doe je dat niet dan komt de aanwijzing vanzelf", zei Bosman.

"Elk Tweede Kamerlid weet al jaren dat het niet goed gaat op Aruba. Moeten we dan zeggen, probeer het zelf nog maar een keer", zei Ronald van Raak van de SP. Hij noemde het wrang dat de landen in het Caribisch Gebied eigenlijk heel rijk zijn, maar de tegenstelling tussen arm en rijk alleen maar groeit. Bosman en Van Raak maakten beiden van de gelegenheid gebruik om te pleiten voor de Gemeenebest-constructie waarin de landen over alle onderwerpen onderlinge afspraken kunnen maken en Nederland niet eindverantwoordelijk is. Een debat over die staatkundige structuur staat gepland op 1 december.

Teleurgesteld

Roelof van Laar van de PvdA zei dat hij teleurgesteld is in Aruba. "Aan het begin van het jaar was ik voorzichtig optimistisch, maar de bezuinigingen zijn niet gerealiseerd", zei hij. "De minister van Financiën zat tegenover mij aan tafel en garandeerde dat uitgaven niet over het begrotingsplafond konden gaan, omdat hij persoonlijk voor elke uitgave moest tekenen. Maar dan heeft hij toch een paar keer zijn handtekening gezet zonder te kijken waaronder precies", zei hij.

Wassila Hachchi van D66 was het enige Tweede Kamerlid dat vraagtekens plaatste bij de noodzaak van de aanwijzing. "Ik zeg niet dat het goed gaat op Aruba, maar het is primair de verantwoordelijk van het land zelf. Ook het College financieel toezicht geeft aan de Aruba wel maatregelen nam", zei ze. Haar opmerking resulteerde in hevige kritiek van Bosman, Van Raak en Van Laar. "Het is precies die houding die voor problemen zorgt.

Mevrouw Hachchi schuift de verantwoordelijkheid af en levert de bewoners van die landen uit aan de mensen die niet willen deugen", zei Van Raak. Bosman reageerde met name op haar opmerking dat de aanwijzing en de huidige onderhandelingen voor vertraging zorgen en daarmee voor extra problemen. "Nou zakt mijn broek toch een beetje af. Eerst wijst D66 op de autonomie en dan maakt de partij zich toch een beetje zorgen", zei hij.

Hachchi plaatste ook vraagtekens bij de rol van Plasterk. De minister had de escalatie die leidde tot een hongerstaking moeten voorkomen, maar zou ook nu een actievere rol moeten spelen. "Ik lees in de media dat vooral de lijn van de VVD-premier Mark Rutte wordt gevolgd. In hoeverre is de minister hier zelf persoonlijk nog bij betrokken?" Plasterk verzekerde dat hij nog altijd persoonlijk betrokken is bij de kwestie, zelfs als werkzaamheden door zijn topambtenaren worden uitgevoerd. "En als advies wil ik meegeven dat u niet alles moet geloven wat er in de media staat."

Amigoe 12-11-14: Kamerlid Bosman verbaasd over steun aan St. Maarten

ORANJESTAD/DEN HAAG — Tweede Kamerlid André Bosman (VVD) verbaast zich over de motie die vorige week is aangenomen door de Arubaanse Staten over de aanwijzing van St. Maarten. “Alsof Aruba zelf geen problemen heeft”, zegt hij vandaag tijdens de vergadering van de Vaste Kamercommissie Koninkrijksrelaties.

Het parlement nam vorige week unaniem een motie aan, waarin de aanwijzing van Nederland aan St. Maarten wordt veroordeeld en een ‘schending van de autonomie’ wordt genoemd. “In de motie haalt Aruba de commissie-Biesheuvel aan die zich uitgesproken heeft over benoemingen van ministers in de landen. Maar dat is alleen als aan alle voorwaarden van goed bestuur is voldaan”, stelt Bosman. “Als er dan sprake is van een rechterlijke onderzoek of een uitspraak dienen ministers en aspirant-ministers, maar ook Statenleden onmiddellijk terug te treden. En dat zien we tot op heden op Aruba, Curaçao en St. Maarten niet gebeuren.” De commissie-Biesheuvel kwam in 2000 met de aanbeveling dat het oordeel van de Staten doorslag moeten geven bij de benoeming van ministers. Deze commissie kwam tot deze conclusie na commotie over de kandidatuur van Glenbert Croes in 1999. De toenmalige Arubaanse gouverneur Olindo Koolman legde de benoeming voor aan de Koninkrijksregering wegens vermeende ‘dubieuze praktijken’.

Integer

Tijdens de vergadering vandaag bespreekt de Tweede Kamercommissie de huidige politieke situatie op St. Maarten. De Rijksministerraad gaf in oktober dat eiland de aanwijzing dat nieuwe bestuurders pas mogen aantreden als uit onderzoek blijkt dat ze integer zijn. Het parlement en de ministerraad van het eiland heeft deze maatregel verworpen. In een uitgebreide brief aan de Tweede Kamer heeft premier Sarah Wescot-Williams, namens de ministerraad, onlangs laten weten van oordeel te zijn dat het Koninklijk Besluit ‘in strijd is met het recht’. De handelwijze van de Rijksministerraad is bovendien ‘in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur’. Daarom beschouwt de ministerraad het KB en alle daaruit voortvloeiende handelingen als ‘nietig’ dan wel ‘onverbindend’. Het KB krijgt geen medewerking en de ministerraad in St. Maarten zal het besluit ‘in en buiten rechte bestrijden’.

Eman afwezig

Hoewel unaniem aangenomen, is de motie die vorige week vanuit de Arubaanse Staten kwam, niet onomstreden. Oppositiepartijen MEP en PDR uitten kritiek op het feit dat de aanwijzing van St. Maarten wel behandeld wordt, maar dat over de aan Aruba opgelegde KB niet wordt gesproken. PDR verbaast zich verder over de afwezigheid van premier Mike Eman (AVP). Hij stelt dat de bewindsman al vier maanden niet in het parlement is verschenen. “En dat terwijl we in een financiële en constitutionele crisis verkeren.” Hij dringt er bij de premier op aan om in het parlement tekst en uitleg te geven over het zogenoemde ‘expansieve beleid’ waardoor de overheid in de afgelopen jaren zoveel schuld heeft moeten maken.

Financiën en economie

Amigoe 05-11-14: Geheimzinnigheid rond mogelijke koper raffinaderij

ORANJESTAD — Zelfs premier Mike Eman is niet ervan op de hoogte wie de mogelijk koper is die zich heeft aangediend om de raffinaderij in San Nicolas over te nemen. De raffinaderij is al twee jaar niet operationeel.

Dat verklaarde de premier gisterochtend aan Ariën Rasmijn voor het *Caribisch Netwerk*. Eman bevestigt dat de regering door een lokale advocaat is benaderd die namens een geïnteresseerde partij wil onderhandelen. Eman zegt deze en andere gegadigden - op dit moment zijn het er twee of drie - te hebben verwezen naar Valero, eigenaar van de raffinaderij.

Reden hiervoor is niet alleen dat de oliemaatschappij uit San Antonio, Texas, eigenaar is van het complex maar dat zij ook een beter zicht heeft over wie nou wel of niet een geschikte partij is voor overname.

Manifest

Afgelopen donderdag diende de aan de oppositie gelieerde actiegroep Grupo 7 opnieuw een manifest in bij de regering. De groep eiste dat binnen 48 uur een verklaring kwam of de overheid wel of niet voor heropening van de raffinaderij is. Volgens groepslid Michael Williams zou de secretaris van de ministerraad bij ontvangst van het manifest hebben gezegd dat de overheid voor heropening is.

Zowel Grupo 7 als advocaat Gabri de Hoogd, die de geïnteresseerde partij vertegenwoordigt, wil geen naam geven van de mogelijke koper. Williams zegt dat het een Europese oliemaatschappij is die beschikt over eigen brandstof. De Hoogd zegt dat zijn cliënt nu nog anoniem wil blijven in verband met mogelijke onderhandelingen met Valero. Probleem is volgens De Hoogd dat de Arubaanse regering niet thuis geeft. Hij overweegt daarom zelf naar San Antonio te gaan om namens zijn cliënt een bod te doen.

Amigoe 11-11-14: Suppletore begroting aangeboden aan Staten

ORANJESTAD — Het kabinet heeft de suppletoire begroting 2014 aangeboden aan de Staten. Daarnaast is gisteren ook een meerjarenraming gepresenteerd van 2014 tot en met 2018. Hierin is te zien dat de economische groei dit jaar op 3 procent moet uitkomen. Tot en met 2018 wordt een groei voorspeld van 3,5 tot 3,7 procent. In 2018 moet het begrotingstekort omgebogen zijn tot een overschot van 0,5 procent. Tot slot moet de Health Tax volgende maand ingevoerd worden.

Volgens premier Mike Eman is de aangeboden suppletoire begroting er één die goedkeuring kan dragen van het Koninkrijk. De volgende stap is om een openbare vergadering te plannen, waarin parlementariërs vragen kunnen stellen aan de ministers over deze begroting. Wanneer de Staten eenmaal akkoord geeft, wordt het suppletoir aangeboden aan de gouverneur voor ondertekening. Mogelijk wordt door de gouverneur opnieuw advies ingewonnen bij het College financieel toezicht.

Health Tax

Tijdens de presentatie van de meerjarenraming werd door premier Eman ook wat informatie gegeven over de begroting. Zo moet de invoering van de zogeheten Health Tax, aanvankelijk gepland voor september, aankomende maand ingevoerd worden. Het gaat hier om een stijging van de belasting op bedrijfsomzetten (bbo) van 1 procent. Het bedrag dat hiermee binnengehaald wordt, naar verwachting ruim 60 miljoen per jaar, komt ten goede aan zorgverzekeraar AZV.

Concessies

De economische groei komt volgens het Kabinet in de komende jaren uit tussen 3 en 3,7 procent. In het kader van het Balanced Budget Akkoord wordt het begrotingstekort in 2017 teruggebracht tot 0,5 procent van het bruto binnenlands product (bbp). "Dat is één van de concessies die gedaan zijn in overleg met het Koninkrijk", aldus Eman. De regering wil verder, zoals bekend, het aantal ambtenaren terugdringen. Dat gebeurt door het niet verlengen van tijdelijke contracten, een regeling voor vervroegde uittreding (VUT) en de optie op begeleiding naar een baan in de privésector. Ook worden diverse overheidsafdelingen waar mogelijk verzelfstandigd. De premier noemt met name Directie Luchtvaart, het Landslaboratorium, de Post en de afdeling Informatie en Automatisering. Investeringsfonds FDA stopt er na tien jaar mee. De taken worden overgenomen door het Aruba Investment Fund. Ten slotte stipt Eman de geplande belastinghervormingen aan. De regering wil het belastingstelsel moderniseren en versimpelen. Op die manier moet meer van het verschuldigde belastinggeld daadwerkelijk geïnd worden en wordt de nadruk gelegd op indirecte belasting.

Amigoe 25-11-14: 'Gesprek over begroting ging in onderlinge afstemming'

ORANJESTAD — Minister van Financiën, Angel Bermudez (AVP), spreekt de berichtgeving in diverse media tegen. Hij ontkent dat het gesprek over de begroting met secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Richard van Zwol, afgelopen vrijdag vol spanning verliep en dat er mogelijk een nieuwe aanwijzing komt.

Dat blijkt uit een interviewgesprek van Caribische Netwerk met Bermudez. In dit gesprek vertelt de minister dat er geen sprake is van een volledige en vaste controle door het College Financieel Toezicht (Cft) voor Aruba, maar tegelijkertijd dat het Cft voorlopig ingezet zal worden tot er een zelfstandig functionerende Fiscale Raad is. "Het gesprek hierover is in volledige afstemming gebeurd. Er zijn duidelijke afspraken gemaakt."

Tijdelijk Cft

Bermudez stelt dat als alles goed gaat de suppletoire begroting 2014 donderdag in de Staten behandeld wordt. "Als dat gepasseerd is, is het de bedoeling dat de gouverneur ondertekent. Dan kunnen we doorstappen naar 2015." Die begroting wordt ook door het Cft geëvalueerd, aldus de minister. "De afspraak is gemaakt, Nederland bemoeit zich met de controle en de uitvoering." Het Cft blijft dit doen totdat de Fiscale Raad hierin kan voorzien. "Nederland wil dat er controle is, maar dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan als je zelf nog niet de systematiek en mensen hebt om regulier cijfers te draaien. Je hebt een systeem op je dashboard nodig en zover zijn wij nog niet."

Amigoe schreef al eerder dat er in 2016 een Fiscale Raad met een eigen secretariaat wordt aangesteld die de begrotingen gaat controleren. Premier Mike Eman (AVP) sprak toen uit dat het Cft betrokken blijft. Bermudez zegt dat het geen constructie wordt zoals op Curaçao en St. Maarten waar Nederland betaalt voor Cft toezicht. "Deze beide landen krijgen goedkope financiering en schuldsanering. Wij hebben wel gepolst of dat een mogelijkheid was, maar daarop reageerde Nederland negatief. Dan is er dus geen reden om naast de andere twee eilanden in de bank te gaan zitten terwijl zij miljarden kregen en wij niet."

Amigoe 27-11-14: Onrustige Statenbehandeling aangepaste begroting 2014

ORANJESTAD — Verwijten vlogen vanochtend over en weer tussen parlementariërs van regeringspartij AVP en oppositiepartij MEP tijdens de behandeling van de begroting 2014. Met diverse schorsingen verliep de openbare vergadering rumoerig. Beide partijen kregen vanuit de publiekstribune luide bijval.

Het Koninklijk Besluit (KB), de daaropvolgende hongerstaking van de premier, geruchten over corruptie en fraude, de inlevering van de autonomie van Aruba en de inmenging van het College financieel toezicht (Cft) passeerden onder meer de revue. In de aangepaste begroting komt het begrotingstekort dit jaar op ruim 440 miljoen florin. Ruim 211 miljoen florin meer dan in de originele begroting was opgenomen. Een groot deel hiervan is de wijten aan de eenmalige storting van de overheid in het ambtenarenpensioenfonds Apfa ter hoogte van 180 miljoen florin. De regering moet vandaag antwoord geven op de vraag hoe de maatregelen meer dan 400 miljoen voor de schatkist moeten opleveren. Bij het ter perse gaan van deze editie was de Statenvergadering nog in volle gang.

Nieuwe verkiezingen

Statenvoorzitter Marisol Lopez-Tromp moest diverse keren ingrijpen en de parlementariërs erop wijzen dat het vandaag om de behandeling van drie conceptlandsverordeningen (Landsbegroting, begroting DOW, en begroting Interim-Wegen-infrastructuurfonds) gaat en dat andere zaken 'onze waardevolle tijd opslokken'. Volgens MEP-parlementariër Ady Thysen is vandaag een 'historische dag'. "We behandelen een begroting die al is behandeld maar niet is goedgekeurd door de gouverneur in opdracht van Nederland." Een duidelijke geval van 'ondeugdelijk bestuur' van de Arubaanse regering. Hij pleit voor het aftreden van de regering en nieuwe verkiezingen. Ook MEP-fractie leider Evelyn Wever-Croes roept op tot verandering. "Zet een zakenkabinet neer. Alles is beter dan we nu hebben."

AVP-fractie leider René Herdé benadrukte dat de aanpassingen in de begroting de goedkeuring van de Raad van Advies kunnen dragen. "De technische aanpassingen aan de bedragen zijn correct en de stelposten zijn vervallen. Er is tegemoetgekomen aan de voorgaande bezwaren van de Raad", zei hij vanochtend bij aanvang van de vergadering.

Wanneer de begroting wordt goedgekeurd door het parlement, kan deze opnieuw aangeboden worden aan gouverneur Fredis Refunjol. Dan zal het Cft zich er nogmaals over buigen en bepalen of de ondertekening ofwel bekrachtiging mag plaatsvinden. Ook bij de volgende begroting over dienstjaar 2015 houdt het Cft een wakend oog. Het college blijft in elk geval tot de oprichting van een Fiscale Raad, die daarna de Landsbegrotingen moet controleren. De Rijksweterraad, Nederland dus, blijft invloed houden door de benoeming van een lid hiervan. Bovendien gaat deze Raad gebruik maken van de expertise van Cft.

Diversen

Amigoe 24-11-14: Spinozaprijswinnaar over kolonisatiebeleving van de Caribisch-Indiaanse bevolking

ORANJESTAD — Corinne Hofman is hoogleraar Archeologie van het Caribisch gebied aan de universiteit van Leiden. Sinds de jaren '80 verricht zij archeologisch onderzoek in deze regio. Hofman bestudeert de kolonisatie van de Cariben vanuit de beleving van de Caribisch-Indiaanse bevolking. Morgenavond geeft zij een lezing in het Archeologisch Museum hierover.

Hofman zet zich al jaren in voor de bescherming van het cultureel erfgoed en bedreigd bodemarchief van de Caribische eilanden. Haar doel is om het zelfbewustzijn en het historische besef onder de huidige bevolking te vergroten. Hofman's manier van werken is met lokale mensen en zij zoekt contact met haar publiek door onder andere scholen bij opgravingplekken uit te nodigen en door tentoonstellingen en publieke lezingen te organiseren. Met haar onderzoek geeft zij een inkijk vanuit een andere hoek op een belangrijk hoofdstuk in de wereldgeschiedenis. Ook staat zij aan het hoofd van een groot Europees transdisciplinair samenwerkingsproject, NEXUS1492, waar ruim 50 onderzoekers aan verbonden zijn. Voor dit project ontving zij in 2012 een Europese ERC Synergy Grant van 15 miljoen euro. Het team van de Universiteit Leiden, de VU Amsterdam en Universität Konstanz doet onderzoek naar de eerste culturele ontmoetingen tussen de bewoners van de Nieuwe Wereld en de westerse kolonisten. Hofman is bekend om haar multidisciplinaire aanpak waarin ze archeologie combineert met onder andere isotopenonderzoek, archeometrie, bio-archeologie, moleculaire biologie, netwerkanalyse, ethnohistorie en etnografie. Met de combinatie van archeologie en netwerkwetenschap zorgt zij voor grote vernieuwing in het vakgebied. De archeoloog ontving de Spinozapremie 2014 van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek, de hoogste onderscheiding in de Nederlandse wetenschap. De lezing begint om half acht in de avond in het auditorium van het museum. Voor een muzikale noot treedt steelpan orkest Bito & the Boys op. Het museum zorgt voor beveiliging van de geparkeerde auto's.

Amigoe 05-11-14: Wereldberoemde bar in slaperig San Nicolas

Altijd lekker weertje hier, maar hoe is het gesteld met het ondernemersklimaat op het eiland? Hebben ze de wind in de rug of waaien ze om? Amigoe vraagt het de ondernemers.

De bekendste bar van Aruba is meer dan een kroeg. Het is museum, geschiedenisboek en café in één, aldus een gepassioneerde Charlie Brouns.

Wat is Charlie's Bar?

"Het is een stamkroeg, maar ook meer dan dat. Onze gasten zijn internationaal. Van Noren tot Amerikanen, alles zit hier. In de tijd dat de raffinaderij op volle toeren draaide, kwamen hier erg veel arbeiders. De bar was vooral gericht op zeelui. Nu is dat een mix van allerlei soorten mensen. Negentig procent is toerist, maar als er locals komen, zorgen we ervoor dat zij een excellente service en wat korting krijgen."

Waar kwam het idee voor deze onderneming vandaan?

"Jaren geleden was San Nicolas booming. Er zaten hier juweliers, kapsalons, kledingwinkels en veel barretjes. Een broer van mijn oma woonde en werkte op Aruba en had een eigen zaak, die is uitgegroeid tot de eerste supermarkt op dit eiland. In Nederland was een grote recessie gaande, net voor de Tweede Wereldoorlog. Dus stelde hij mijn opa voor naar Aruba te komen en met zijn zus te trouwen. Pas toen de oorlog volop gaande was, kwam mijn oma aan op Aruba. Ze zijn dus 'met de handschoen' getrouwd. De boot waarmee zij aankwam, is op de terugweg getorpedeerd. Voor zijn inzet tijdens de oorlog heeft mijn opa later nog een lintje gekregen van de koningin. Mijn opa en oma hadden één zoon: mijn vader dus. Hij studeerde in Nederland en België aan een Hotelvakschool, maar maakte dat nooit af. Eigenlijk was hij een kunstenaar. Zijn werk hangt hier overal aan de muren. Vanaf zijn dood in 2004 heb ik de bar overgenomen, maar ik werkte er al fulltime vanaf 1994. Eerder al, eigenlijk. Mijn eerste horloge verdiende ik toen ik vijf jaar was en voor mijn opa stof afnam in de bar."

Wat maakt Charlie's Bar uniek?

"Het is een mix van culturen, op zijn hoogtepunt tussen de jaren veertig en zestig. Het is meer dan een bar. Het is ook een museum, een cultureel uitje, een geschiedenisboek en trefpunt. Die traditie wil ik voortzetten, want juist dát maakt het apart. Barretjes zijn er overal, maar dit is er een met geschiedenis. Hier zaten dominees en raketgeleerden met elkaar aan tafel, kwam je zomaar een Wallstreetgoeroe tegen. Je kunt Charlie's Bar en zijn bezoekers niet in een hokje plaatsen."

Wat vergeet je nooit meer?

"Mijn vader stierf hier, in de bar. In 2004 viel hij van de trap en hij was weg. Ja, daar denk je elke dag aan. Er zijn hier trouwpartijen geweest. Inspecties van de raffinaderij hebben hier deals gemaakt. Er zijn boeken geschreven waarin het karakter van mijn vader en de bar zijn verwerkt. We zitten hier al 73 jaar, er is hier ongelooflijk veel gebeurd."

Hoe vind jij het ondernemersklimaat op het eiland?

"Daar ben ik sceptisch over. Het is, vooral in San Nicolas, helemaal in slaap gevallen! De raffinaderij is misbruikt. Zolang de hoge pieten er geld aan konden verdienen, hebben ze het gesteund. Maar daarna hebben ze het helemaal laten vallen. Er is niet in het belang van Aruba gedacht! Binnen een paar jaar stonden hier de winkels leeg. Op het Red Light District na zijn we de enige draaiende business in de hele mainstreet. Mensen denken trouwens ook dat wij hier vrouwen van plezier hebben. Komen ze binnen en vragen ze waar de vrouwen zijn. Nou, er staan er hier een paar in de keuken, maar als je voor meer dan eten komt, meppen ze je de deur uit!"

Waar wil je volgend jaar staan?

"Ik hoop dat ik dan hier weer sta, achter de bar. 73 jaar lang hanteren we hetzelfde principe voor deze bar. Waarom zou ik daar iets aan veranderen? Ik hoop ook dat San Nicolas zelf opgeknapt wordt. Nieuwe ondernemers moeten het weer uit het slop trekken. En ik hoop dat het snel gebeurt, niet over 300 jaar als ik er allang niet meer ben. Het schijnt dat een paar grote hotelketens hier gebouwen hebben opgekocht, maar ja, wanneer daar dan iets mee gebeurt... Binnenkort krijgen mijn vriendin en ik een kindje. Ik weet nog niet wat voor wezen dat wordt, want de gynaecoloog zegt geen woord, maar het zou leuk zijn als dat mijn opvolger wordt. Een nieuwe Charlie!"

Amigoe 04-11-14: VN waarschuwt opnieuw voor stijgende zeespiegel

ORANJESTAD — Kleine eilanden in de Cariben krijgen als eerste te maken met de gevolgen van een rijzende zeespiegel ten gevolge van klimaatveranderingen. De stijging van de zeespiegel bedreigt de toerismesector en uiteindelijk zelfs het bestaan van deze eilanden. Deze waarschuwing heeft Achim Steiner, directeur van het VN-milieuprogramma, afgelopen vrijdag geuit tijdens een telefonisch interview met het Spaanse nieuwsagentschap Efe.

Steiner liep vooruit op het op zaterdag gepubliceerde nieuwe rapport over klimaatverandering van de Intergovernmental Panel on Climate Change. De rijzende zeespiegel heeft een directe invloed op de economie van kleine eilanden omdat de toerisme-infrastructuur voor 99 procent aan de kust is gelegen, benadrukt de directeur. Vele kleine eilandennaties zijn nog kwetsbaarder omdat hun grondgebied soms slechts twee tot vier meter boven de zeespiegel ligt. Het voortbestaan van deze eilanden loopt gevaar, aldus Steiner. De klimaatveranderingen hebben niet alleen invloed op de zeespiegel, maar ook op de zeetemperatuur. En dat heeft weer negatieve consequenties voor koraalriffen en mangroves. Deze ecosystemen dienen als natuurlijke barrière. Wanneer deze verminderen of verdwijnen dan worden landen nog kwetsbaarder, stelt Steiner. Kleine economieën zijn ook niet in staat om zelfstandig de effecten van een verwoestende orkaan of ander extreem weer op te vangen. Extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatveranderingen is een ander fenomeen waarvoor het VN-milieuprogramma waarschuwt.

Miljarden aan schade

Het is niet de eerste keer dat hiervoor gewaarschuwd wordt. In 2010 schreef *Amigoe* al over deze dreiging na de VN-klimaatconferentie in Cancun, Mexico. Daar bleek dat het stijgende water in de komende eeuw voor miljarden aan schade aan de Caribische eilanden kan gaan zorgen. De dreiging van het onderlopen van luchthavens, energiecentrales, hotels en hele gebieden geldt vooral voor laaggelegen eilanden zoals Bermuda, Barbados en St. Maarten. In december vorig jaar werden de zorgen actueler omdat nieuwe studie uitwees dat de zeespiegel sneller stijgt dan het VN-klimaatpanel aangeeft. Nu wordt een stijging voorspeld van 1,2 meter tegen 2100, het klimaatpanel ging eerder nog uit van een stijging tot 82 centimeter. In juni van dit jaar gaf het VN-milieuprogramma Unep nog een waarschuwing aan eilanden in de Stille Oceaan. Die zouden nog meer bedreigd worden omdat de stijging van de zeespiegel daar sneller verloopt, tot vier keer zo snel als elders. Bovendien verdwijnen volgens Unep grote stukken koraalrif door opwarming van het zeewater.

Niet voorbereid

Vorig jaar waarschuwde politieke partij PPA voor gebrek aan overheidsbeleid en voorbereiding op klimaatverandering en vooral zeespiegelstijging. Partijleider Benny Nisbet zei toen dat andere landen wel klimaatgevolgen en zeespiegelstijging meenemen in hun nationale beleidsplannen. "Hier op Aruba is dat niet het geval. Het komt wel ad hoc ter sprake. Maar niet voldoende om de bevolking hiervan bewust te maken. Op de andere eilanden krijgen de kinderen het bijvoorbeeld al op school mee." Nisbet verwees met name naar de in 2011 uitgebrachte studie van de Eclac: 'An assessment of the economic impact of climate change on the tourism sector in Aruba'. Eclac is de Economische Commissie voor Latijns-Amerika en de Cariben van de Verenigde Naties. In deze studie staan scenario's van de gevolgen van de klimaatsverandering voor Aruba's belangrijkste economische pilaar: het toerisme. In twee van de drie scenario's wordt berekend dat ons land in 2050 12 tot 13 miljard dollar aan toerisme-inkomsten kan verliezen. Dat is een gemiddelde afname van 1,5 tot 2 procent van het bruto nationaal product (bnp) per jaar. Ook het planten van mangrovebossen die zeewater tegenhouden en het land moeten beschermen wordt als een van de maatregelen genoemd in het rapport. Daar lijkt nu een begin mee gemaakt.

2 december 2014: KONINKRIKSBAND ESSENTIEEL VOOR ARUBA

Door Henk Timmer, erelid en vanaf de oprichting tot 2007 bestuurslid van het Genootschap Nederland

De Tweede Kamer discussieerde deze week over de koninkrijksbanden. Dit gebeurde op initiatief van Kamerleden Bosman (VVD) en Van Raak (SP) die een discussiestuk hebben ingediend, waarin wordt voorgesteld om die band te verbreken en te vervangen door een gemenebestconstructie. Discussie is nooit verkeerd, maar het is daarbij wel belangrijk om te beseffen hoe waardevol de koninkrijksband voor Aruba en uiteraard ook voor Curaçao en Sint Maarten was en nog steeds is.

Bestuurlijke problemen op Curaçao en Sint Maarten – sinds 2010 landen in het Koninkrijk - zijn door de Koninkrijksregering aangepakt. Aruba heeft al 28 jaar die status van land en werd dank zij economische groei het meest welvarende land in de regio. Het eiland staat bekend als de parel van de Cariben. Die parel verloor recent wat glans door te lang uitgestelde hervormingen en begrotingsperikelen waardoor ook Aruba door de Koninkrijksregering terecht gewezen moest worden. Premier Mark Rutte sprak tijdens zijn bezoek in de zomer van 2013 over nieuwe, zakelijke verhoudingen binnen het Koninkrijk. Het bezoek van Koning Willem Alexander en koningin Maxima kort daarna liet zien dat die band meer is dan een puur zakelijke. De koninkrijksband leeft ook emotioneel bij de bevolking van de eilanden overzee. Maar naast het zakelijke en het emotionele zijn er uiteraard nog de nuchtere zaken zoals defensie, buitenlandse betrekkingen en andere kostbare zaken, die een klein eiland niet zelf kan bemannen en bekostigen.

Symbool voor die koninkrijksband is het Nederlandse paspoort. De bewegingsvrijheid die dat paspoort biedt en de mogelijkheden voor voortgezet onderwijs, opleiding en complexe medische zorg zijn van groot belang voor een kleine gemeenschap. Maar nog belangrijker, het Statuut biedt de eilanden een garantie van rechtszekerheid en kwaliteit van bestuur, essentieel voor een deugdelijk investeringsklimaat. Het biedt Aruba de garantie voor autonomie maar tegelijkertijd zijn kwaliteit van bestuur en integriteit van de rechterlijke macht effectief ingebed in een stabiel rechtsstatelijk koninkrijksverband. Het is nu juist die waarborgfunctie die Bosman en Van Raak willen beëindigen door de koninkrijksband te vervangen door een veel lossere en vrijblijvende gemenebestband.

Hassanali Mehran, die namens het IMF Aruba adviseerde en de Arubaanse Centrale Bank in de beginjaren leidde, formuleerde het voordeel van de koninkrijksband in 1970 als volgt: "Within the Kingdom of the Netherlands Aruba is something very special, without that it would be just another island in the Caribbean".

De koninkrijksband is bovendien een garantie voor de status-quo in de verhouding met buurland Venezuela. Voor Aruba is de band met Nederland een anker van stabiliteit in een woelige instabiele Caribische en Zuid-Amerikaanse omgeving. Een eiland dat voor onafhankelijkheid of de daarmee vergelijkbare gemenebestconstructie kiest, kan mogelijk economisch en bestuurlijk op eigen benen staan, maar een relatie met een groter land is en blijft noodzakelijk voor zaken als hogere opleidingen, defensie en buitenlandse betrekkingen. Venezuela heeft bij diverse gelegenheden laten doorschemeren dat het die relatie graag wil aangaan. Maar het is niet ondenkbaar dat daarbij de territoriale onschendbaarheid in gevaar komt. Want Venezuela wil meer, althans de geschiedenis wijst in die richting.

Al in 1976 begon de toen aan het bewind zijnde president van Venezuela Carlos Andrés Pérez een charme offensief. Andrés Pérez - president van 1974 tot 1979 en opnieuw van 1989-1993 - was uiteraard op de hoogte van de aandrang vanuit Nederland in die jaren op de Nederlandse Antillen om naar het voorbeeld van Suriname de band met Nederland te verbreken. Andrés Pérez wist dat Aruba los wilde van de andere eilanden en zag een aansluiting bij Venezuela wel als een optie. Hij nodigde de Aruba Trade and Industry Association (ATIA) uit om met een delegatie zakenlieden de Industriebeurs in Maracaibo te bezoeken. De afvaardiging werd verzocht om naar Caracas te vliegen en vandaar in het presidentiële vliegtuig met de president zelf aan boord mee te vliegen naar Maracaibo.

De Arubaanse ondernemers kregen hoog in lucht een college van Andrés Pérez over verleden en toekomst van de drie eilanden voor zijn kust. Samengevat kwam het hier op neer: toen wij in 1821 met Simon Bolivar de Spanjaarden verjaagd hadden en Venezuela onafhankelijk werd, voerden drie van de reeks eilanden voor onze kust de Nederlandse vlag. Wij hadden en hebben uitstekende relaties met Nederland, dus respecteerden wij die status-quo. In onze grondwet staat echter dat deze eilanden eigenlijk tot ons grondgebied behoren. Dus als Nederland hier weg gaat, willen we graag dat u bij ons komt. "Wij zullen echt niet zomaar binnenvallen, maar u zult wel met open armen ontvangen worden: ik val u aan met vriendschap" vertrouwde hij de prominente Arubanen toe. De heren hebben met belangstelling geluisterd, maar op Aruba gaf en geeft men toch wijselijk de voorkeur aan de door traditie verankerde band met de hoog ontwikkelde stabiele verre vriend dan een avontuur aan te gaan met de instabiele naaste buur.

Kort na zijn aantreden In 1998 gaf president Hugo Chávez opdracht tot het opstellen van een nieuwe Venezolaanse grondwet. Deze sinds 1999 geldende grondwet gaat in de artikelen 11, 13 en 14 in op de grenzen van het grondgebied. Zie hier artikel 14: La ley establecerá un régimen jurídico especial para aquellos territorios que por libre determinación de sus habitantes y con aceptación de la Asamblea Nacional, se incorporen al de la República.

Hier staat dus dat er wetgeving is die het mogelijk maakt dat gebieden op basis van de vrije wil van hun inwoners zich bij de republiek aansluiten. Een directe uitnodiging kennelijk bedoeld voor de ABC eilanden. Vergelijkbaar met als er in de Nederlandse grondwet zou staan dat er wetgeving klaar ligt om Vlaanderen in Nederland op te nemen.

In een via WikiLeaks geopenbaard memo staat dat in 2005 de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken tegen de Amerikaanse ambassadeur in Den Haag zei: "Als we er morgen zouden vertrekken, zijn ze de volgende dag van Venezuela." Voor Aruba een reden te meer om de koninkrijksband te koesteren en te handhaven. Elke verandering is daarbinnen bespreekbaar, mits het paspoort Nederlands blijft en Aruba land binnen het Koninkrijk kan blijven. De Initiatiefnota Bosman (VVD) en Van Raak (SP) met het voorstel om het Statuut te vervangen door een gemenebestconstructie met een eigen nationaliteit en paspoort is alleen al daarom voor Aruba al geen alternatief. Zelfs het voorstel van een paspoort met een eigen kleur voor de Caribische eilanden werd onlangs met afschuw afgewezen.

Bij peilingen blijkt steeds dat een overgrote meerderheid van de bevolking kiest voor handhaving van de koninkrijksband met maximaal zelfbestuur en erkenning van het eigene in volksaard en cultuur. Het

land Aruba kan als partnerland haar plaats in het Koninkrijk aan en staat sociaal en financieel-economisch op eigen benen. Er wordt op veel punten met Nederland en daardoor indirect ook met de EU overleg gevoerd en samengewerkt. Hoofdzaken daarbij zijn kustwacht, rechtspraak, criminaliteitsbestrijding, terrorismedreiging, hoger onderwijs en opleidingen. Diverse Nederlandse ministeries onderhouden daarvoor nuttige contacten met de Arubaanse collegae. Verdieping van die verhouding is wenselijk en mogelijk. Op basis van wederzijds vertrouwen kan de samenwerking binnen het Koninkrijk uitgebreid worden en kunnen nieuwe initiatieven worden ontwikkeld.

Voor wat betreft overheidsfinanciën en begrotingsbeleid kunnen de landen van het Koninkrijk richtlijnen overeenkomen, vergelijkbaar met de regels die de EU landen kennen om de euro te kunnen handhaven. Zo kunnen ook de landen van het Koninkrijk op dit gebied overeenkomsten sluiten, waarvan slechts in crisis situaties en dan in overleg kan worden afgeweken. Dat kunnen regels zijn voor overheidsfinanciën en staatsschuld, essentiële zaken voor een stabiele economie en goed bestuur.

Aruba heeft in 28 jaar zelfbestuur bewezen dat het Statuut wel degelijk werkt. Bosman en Van Raak stellen voor om als gemeenebest te blijven samenwerken en daaraan vorm te geven via een jaarlijkse Assemblee van Regeringsleiders en de instelling van een Permanent Secretariaat (PS). Nuttig voor een goede samenwerking maar zo'n jaarlijkse assemblee en ook een Permanent Secretariaat kunnen prima binnen het Koninkrijk ingesteld worden. Zo'n Koninkrijkscommissie (KC) , kan bijvoorbeeld toezien op de naleving van de af te spreken richtlijnen o.a. voor overheidsfinanciën en begrotingsbeleid en kan voorkomen dat er achteraf moet worden ingegrepen. Allemaal mogelijk en uitvoerbaar, maar het Koninkrijk hoeft daar niet voor op de schop.